

Guia metodològica per a la millora de la connectivitat a la demarcació de Girona

Josep Sala Cullell, Marta Sampedro i Jordi Puig

Introducció

La finalitat d'aquest document prospectiu i metodològic encarregat l'any 2004 per la Diputació de Girona a l'empresa Arvensis.S.C. era realitzar un inventari dels espais de la demarcació amb una clara vocació connectora i poder establir una metodologia pràctica que permetés iniciar accions de gestió en aquests espais.

Seguint aquests criteris, s'han desenvolupat dos documents: un document diagnòstic de la situació actual i una guia metodològica per a la implementació d'estratègies de connectivitat.

Diagnosi de connectivitat de la demarcació de Girona

Metodològicament, el procés de detecció dels espais connectors contempla una fase de recopilació d'informació, especialment, dels treballs previs per a la realització del Pla territorial parcial de les comarques de Girona i d'un seguit d'entrevistes a agents implicats del territori.

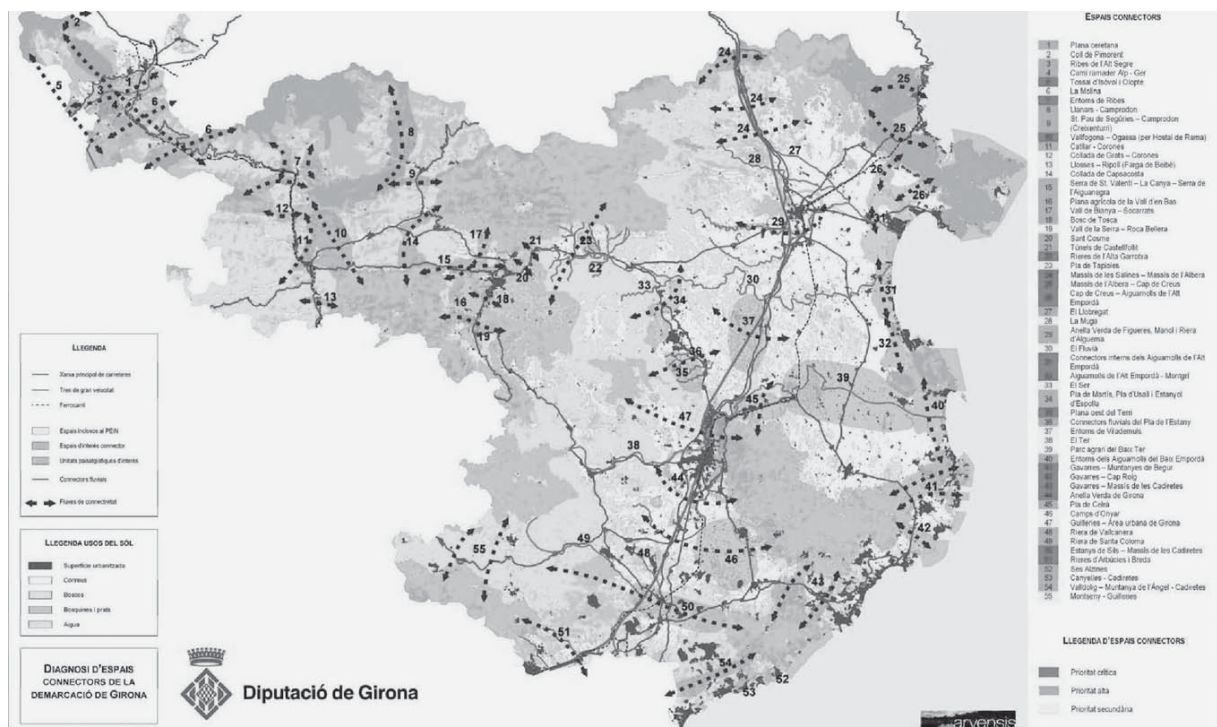
A continuació, s'ha generat una matriu territorial en format GIS que incorpora tot un seguit de capes d'informació, d'entre les més destacades: usos del sòl de l'any 2002, cartografia del PEIN, cartografia d'infraestructures -carreteres, línies elèctriques,...-, etc.

A partir d'aquí, s'han definit els espais connectors aplicant, com a prioritat, la necessitat d'intervenció, és a dir, els espais amb connectivitat garantida, en principi, no s'han estudiat.

Posteriorment, s'ha procedit a classificar els espais connectors a partir de les següents tipologies: connector fluvial (xarxa hídrica i les seves ribes), espai d'interès connector (element territorial d'una certa dimensió que permet un flux direccional de biodiversitat) i unitat paisatgística (unitat territorial amb una relació de connectivitat en xarxa).

D'altra banda, s'han agrupat els espais connectors en funció de la prioritat d'intervenció: crítica (en pocs anys perilla la integritat del connector), urgent (ameaça a mig o llarg termini) i secundària (tenen un grau d'ameaça baix tot i que certes dinàmiques els poden fer canviar ràpidament de categoria).

A partir d'aquí, s'ha procedit a realitzar un fitxa per a cadascun dels 55 espais connectors detectats amb una estructura que contempla: un codi numèric, el nom de l'espai, el tipus de connector (fluvial, d'interès connector, unitat paisatgística), els tipus d'impactes que afecten l'espai, la prioritat d'intervenció (crítica, urgent o secundària), la descripció de l'espai, la justificació de la intervenció en aquest espai i els municipis implicats, i que s'hauran de coordinar per a la planificació i la gestió.

Guia metodològica

Aquest document, essencialment, s'ha dissenyat per dotar d'instruments als ens o entitats que pretenguin desenvolupar una estratègia de connectivitat en algun dels espais detectats a la diagnosi d'espais.

El procediment d'ús d'aquesta guia metodològica s'inicia amb la identificació de l'àrea d'actuació, aquells espais naturals que estan quedant aïllats i els municipis que en són afectats. Inicialment, es fa fonamental la Diagnosi de connectivitat de la demarcació de Girona, elaborada a escala 1:50,000, que indica els punts crítics del territori i les problemàtiques associades.

Un cop detectada l'àrea d'intervenció i les administracions implicades (ajuntaments, Diputació, consells comarcals) se signa un conveni on es reconeix la problemàtica existent i es comprometen a resoldre-la. En aquest punt, cal tractar també el finançament de les actuacions a realitzar.

A continuació, la guia preveu l'elaboració d'un estudi detallat de l'àrea afectada, fent una acurada diagnosi territorial. Es fa una definició de la matriu territorial per, posteriorment, procedir a fer una selecció dels criteris d'anàlisi en funció de l'àmbit territorial del connector - no és el mateix la definició de paràmetres d'estudi per a una zona litoral que per a una d'alta muntanya- i no només de paràmetres estrictament ecològics sinó també socials i de gestió.

Finalment, s'escullen aquells espais on s'haurà d'intervenir per garantir i millorar la connectivitat. L'escala d'aquest estudi ha de ser gran, idealment 1:5.000.

Un cop definits els espais, s'elabora un pla d'actuacions per corregir les necessitats territorials. Aquestes actuacions, a grans trets, la guia les ha classificat de la següent manera: de planificació (modificació de planejament urbanístic superior, redacció de plans especials, modificació de planejament derivat, etc), d'intervenció territorial (compra de finques, custòdia del territori, etc), de permeabilització d'infraestructures (restauració de camins, construcció de passos de fauna i estructures transversals d'ús mixt, etc).

El pla d'acció s'ha de desplegar en funció de les necessitats de l'ens i, essencialment, els instruments més importants per assolir-ho són: la modificació de planejament urbanístic superior i la redacció dels plans de regulació dels usos del sòl no urbanitzable.

L'avaluació del procés es considera una de les fases metodològiques més destacades i, en aquest sentit, s'ha definit una bateria de 20 indicadors que permeten avaluar d'una manera global tots els aspectes implicats al pla. Aquests indicadors s'han classificat en ecològics, socioculturals i de planificació i gestió.

Finalment, la metodologia preveu un seguiment del procés a partir d'un informe cada 3 anys que permet integrar un resum de les accions realitzades, l'avaluació

dels indicadors i, en definitiva, comprovar si hi ha hagut una millora efectiva de la connectivitat i s'han complert els objectius plantejats.